

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 384/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť D. F., D., J. J., D., J. J., D., E. K., D., V. J., D., I. U., D., O. J., D., a J. J., D., zastúpených advokátom JUDr. M. B., G., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaniach vedených Okresným súdom Rožňava pod sp. zn. 12 C 139/2004, Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 5 Co 213/2007 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Cdo 88/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. F., J. J., J. J., E. K., V. J., I. U., O. J. a J. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2010 doručená sťažnosť D. F., D., J. J., D., J. J., D., E. K., D., V. J., D., I. U., D., O. J., D., a J. J., D. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaniach vedených Okresným súdom Rožňava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12 C 139/2004, Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn.

5 Co 213/2007 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 5 Cdo 88/2010. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 28. júla 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že právny predchodca sťažovateľov nebohý S. J. podal žalobu o náhradu za stratu na zárobku z dôvodu, že mu vyplácanie tejto náhrady zastavili. Následne v konaní pokračovali sťažovatelia ako jeho dedičia. Išlo o náhradu za stratu na zárobku z titulu pracovného úrazu za dobu od 10. mája 2002 do 26. septembra 2002 v celkovej výške 16 255 Sk. Rozsudkom okresného súdu č. k. 12 C 139/2004-161 z 19. apríla 2007 bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá. Rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 213/2007-194 z 10. februára 2010 bol rozsudok okresného súdu zmenený tak, že do dedičstva po S. J. patrí suma 539,57 € s úrokmi z omeškania, ktorú má zaplatiť žalovaný a ktorému sa ukladá, aby túto sumu zložil v prospech sťažovateľov ako dedičov po S. J. do úschovy okresného súdu. Zároveň sťažovateľom nepriznal náhradu trov celého konania. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 88/2010 zo 16. júna 2010 bolo dovolanie sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu odmietnuté.

Podľa názoru sťažovateľov došlo k porušeniu označeného článku ústavy, a to tým, že úspešným sťažovateľom nebola priznaná náhrada trov konania. Pokiaľ krajský súd vo svojom rozsudku uviedol, že sťažovatelia náhradu trov konania nepožadovali, nezodpovedá to skutočnosti. Sťažovatelia totiž vo svojom odvolaní z 24. mája 2007 doručenom okresnému súdu 25. mája 2007 navrhli v prvej alternatíve (ak bude konanie zastavené a vec by následne riešila S. p.), aby v takomto prípade účastníkom nebola všeobecným súdom priznaná náhrada trov konania. Naproti tomu však v druhej alternatíve (ak vec bude ďalej riešiť súd) požadovali, aby o náhrade trov rozhodol opätovne okresný súd. Sťažovatelia sa preto nikdy nevzdali nároku na náhradu trov konania.

Sťažovatelia navrhujú vydať nález, podľa ktorého by ústavný súd takto rozhodol:

„I/ V danej veci Ústavný súd SR vyslovuje nález, že sťažovatelia boli v súdnych konaniach poškodení tak, že i keď podľa skutkového stavu veci a platnej právnej úpravy mali nárok na náhradu trov konaní, táto náhrada im súdmi nebola priznaná a celkom takto boli poškodení vo výške 860,05 Eur.

II/ Za škodu, ktorú sťažovatelia v súdnych konaniach utrpeli zodpovedajú všetky súdy, pretože neplnili svoju povinnosť tak ako mali.

III/ Ústavný súd SR vyslovuje, že Najvyšší súd SR je povinný/alebo sú povinné všetky tri súdy spoločne a nerozdielne:

- poskytnúť sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie a to zaplatiť na účet spoločného právneho zástupcu sťažovateľov(...) sumu 860,00 Eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu.

- sťažovatelia, v konaní žalobcovia, nie sú povinní zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov dovolacieho konania - do rúk JUDr. P. H., advokáta v R. vo výške 30,31 Eur, ako je to uvedené v uznesení NS SR. “

Z rozsudku okresného súdu č. k. 12 C 139/2004-161 z 19. apríla 2007 vyplýva, že ním bola žaloba sťažovateľov zamietnutá v celom rozsahu. Podľa rukou písanej poznámky právny zástupca sťažovateľov rozsudok prevzal 22. mája 2007.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 213/2007-194 z 10. februára 2010 vyplýva, že ním bol zmenený rozsudok okresného súdu tak, že sa určilo, že do dedičstva po S. J. patrí suma 539,57 € s úrokmi z omeškania, ktorú má zaplatiť žalovaný a ktorému sa ukladá zložiť túto sumu v prospech sťažovateľov do úschovy okresného súdu. Sťažovateľom nepriznal náhradu trov celého konania s odôvodnením, že úspešní sťažovatelia navrhli, aby účastníkom náhrada trov konania nebola priznaná. Podľa rukou písanej poznámky bol rozsudok doručený právnenému zástupcovi sťažovateľov 16. februára 2010.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 88/2010 zo 16. júna 2010 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 213/2007 z 10. februára 2010. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, v ktorom namietali nesprávnosť záveru krajského súdu, podľa ktorého navrhli nepriznanie náhrady trov konania. V skutočnosti totiž uviedli, že iba v prípade postúpenia veci S. p. a zastavenia konania na všeobecnom súde požadovali, aby účastníci znášali trov konania sami. Ako druhú alternatívu však navrhli, aby krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že potom okresný súd rozhodne aj o trovách celého konania. Podľa názoru najvyššieho súdu vzhľadom na ustanovenie § 239

ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého v prípadoch uznesenia o trovách konania nie je dovolanie v zmysle § 239 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku prípustné, bolo potrebné dovolanie ako neprípustné odmietnuť. Dovolanie by bolo v prípade uznesenia o trovách prípustné iba z niektorého z dôvodov zmätočnosti v zmysle § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Takéto dôvody však sťažovatelia v dovolaní netvrdili a najvyšší súd ich ani nezistil. Podľa rukou písanej poznámky bolo uznesenie doručené právnomu zástupcovi sťažovateľov 19. júla 2010.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd musel v prvom rade vyriešiť otázku rozsahu svojej prieskumnej právomoci, a to v závislosti od toho, ako túto vymedzili sťažovatelia v podanej sťažnosti.

Hoci sťažovatelia boli zastúpení v konaní advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom, napriek tomu z podanej sťažnosti nie je úplne jednoznačné a jasné, koho označujú za porušovateľa základného práva. Na titulnej strane sťažnosti je totiž ako porušovateľ práva označený iba najvyšší súd. V rozpore s tým však z požadovaného návrhu nálezu (petitu) možno vyvodiť, že v skutočnosti sťažnosť smeruje aj proti rozsudkom okresného súdu a krajského súdu, keďže ani tieto nerozhodli podľa názoru sťažovateľov v otázke náhrady trov konania v súlade so zákonom.

Ústavný súd dal prednosť petitu sťažnosti, a preto vychádzal z toho, že sťažnosť smeruje proti konaniam vedeným tak okresným súdom a krajským súdom, ako aj najvyšším súdom.

Sťažnosť v časti smerujúcej proti konaniu vedenému najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Cdo 88/2010 a krajským súdom pod sp. zn. 5 Co 213/2007 treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou

o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Vo vzťahu ku konaniu vedenému najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Cdo 88/2010 ústavný súd považuje za potrebné osobitne zdôrazniť, že záver najvyššieho súdu, podľa ktorého treba dovolanie proti trovám konania považovať za neprípustné, sťažovatelia nijako nenapádajú a v ničom nespochybňujú. Zdôrazňujú totiž iba to, že rozsudky okresného súdu a krajského súdu boli v tomto smere v rozpore so zákonom. Za uvedeného stavu nemôžu byť žiadne pochybnosti o tom, že najvyšší súd právom odmietol ich dovolanie ako neprípustné. Niet teda dôvodu, aby ústavný súd do tohto nesporného záveru zasiahol.

Vo vzťahu ku konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 5 Co 213/2007 možno rovnako konštatovať, že sa závery krajského súdu nejavia ani ako arbitrárne, ale ani ako zjavne neodôvodnené. Kým krajský súd vyhodnotil prejav vôle sťažovateľov tak, že sa títo náhrady trov konania nedomáhali, sťažovatelia tvrdia opak a odvolávajú sa na svoje odvolanie z 24. mája 2007 doručené okresnému súdu 25. mája 2007. Odhliadnuc od skutočnosti, že sťažovatelia toto podanie ústavnému súdu vôbec nepredložili, bolo ich procesnou zodpovednosťou sformulovať svoje stanovisko týkajúce sa náhrady trov konania tak, aby bolo jasné a jednoznačné. Pokiaľ sa tak nestalo, nie je to dôvod na to, aby ústavný súd do výroku o náhrade trov konania zasiahol.

Odlišná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 12 C 139/2004. Na rozhodnutie o tejto časti sťažnosti nie je daná právomoc ústavného súdu.

Podľa už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak túto ochranu neposkytujú všeobecné sudy.

Proti rozsudku okresného súdu z 22. mája 2007 bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov mal krajský súd v odvolacom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Navyše treba dodať, že sťažovatelia možnosť podať odvolanie využili, a preto ich námietky posudzoval krajský súd.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. septembra 2010